18.1.2023

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

LiV@eduskunta.fi

HE 43/2022 vp ja HE 313/2022 vp: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja sen täydentämisestä

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on kuullut asiantuntijoita hallituksen esityksestä laeiksi tekijänoikeuslain ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta HE 43/2022 vp ja 313/2022 vp.

Valiokunnalle annettiin 28 kirjallista asiantuntijalausuntoa. Asiantuntijalausunnon antoivat: professorit Korpisaari, Mylly, Mäenpää (emeritus), Ojanen, Tuori (emeritus) ja Weckström sekä oikeusministeriö, Liikenne- ja viestintävirasto, APFI ry, DNA Oyj, Digita Oy, COSS ry, Effi ry, Elisa Oyj, FiCom ry, Keskuskauppakamari, Kiinteistöliitto ry, Kopiosto, Medialiitto ry, MTV Oy, Näyttelijäliitto ry, RadioMedia ry, Sanoma Media Finland Oy, Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta, Telia Finland Oyj, Teosto, TTVK ry ja Yleisradio Oy.

Liikenne- ja viestintäministeriön vastine keskittyy erityisesti professorien lausunnoissa esitettyihin liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle keskeisiin televisio- ja radio-ohjelmistojen jakeluun liittyviin kysymyksiin.

Liikenne- ja viestintäministeriö esittää lausunnoista kunnioittavasti seuraavaa:

Professorien lausunnnot:

25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

Professori Kaarlo Tuori keskittyy valiokunnalle antamassaan lausunnossa käsittelemään radio- ja televisio-ohjelmistojen siirtovelvoitteiseen (tekijänoikeuslaissa jakeluvelvoite) liittyviä seikkoja. Lausunnossa huomioidaan, että hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutoksia siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen tekijänoikeuskorvautta koskevaan 25 i §:ään, mutta mainittu pykälä liittyy kuitenkin edelleen lähettämistä koskevaan 25 h §:ään, johon esitetään muutoksia esityksessä. Professori Tuori toteaa lausunnossaan, että 25 i §:ssä on perustavia ongelmia, jotka ovat osin valtiosääntöoikeudellisia. Ongelma liittyy siirtovelvitteen alaisten ohjelmien jakelun tekijänoikeudelliseen luonteeseen, eli siihen onko jakelussa kyseessä ylipäätään edelleen lähettäminen kuten 25 i §:ssä puhutaan. Vastauksena kysymykseen Tuori toteaa seuraavaa: ”Kun kaapeliverkko-operaattorit välittävät siirtovelvoitteen alaisia ohjelmistoja, ei ole olemassa alkuperäistä lähettämistä, johon nähden ohjelmistojen saattaminen kaapeliverkkoa käyttävän yleisön saataviin olisi edelleen lähettämistä.”

Tuori toteaa, että oikeustilan selventämiseksi olisi myös tärkeää, että tekijänoikeuslakiin tai sen perusteluihin otettaisiin yksiselitteiset alkuperäisen ja edelleen lähettämisen määritelmät.

Professori Katja Weckström toteaa, että lakiesityksen 25 h §:n sananmuodossa näkyvä tärkein muutos koskee erityisesti sitä, että sääntelyn tulee olla neutraalia edelleen lähettämisessä käytettyyn tekniikkaan nähden. Tekijänoikeuslainsäädännön vaikeaselkoisuus on osittain johtunut siitä, että televisio- ja radiolähetyksistä sekä satelliittilähetyksistä on säädetty tekijänoikeuslaissa erikseen. Lakiehdotukseen sisältyvän teknologianeutraalisuusperiaatteen myötä syntynyt neuvotteluasetelma puoltaa sopimusratkaisua tekijänoikeudella suojatun aineiston saattamisesta yleisön saataville. Professori Weckströmin mukaan ehdotuksen 25 h §:n muutokset vaikuttavat parantavan tekijänoikeudella suojatun aineiston saatavuutta ja hintakilpailua sisämarkkinoilla.

Professori Olli Mäenpää toteaa lakiesityksen 25 h §:ään liittyen, että säännösehdotukseen ei sisälly siinä tarkoitetun edelleen lähettämisen määrittelyä. Sääntelyä olisi Mäenpään mukaan soveltamisen ennakoitavuuden varmistamiseksi mahdollista ainakin tältä osin täsmentää sisältöneutraalilla tavalla. Laajemmat sisällölliset muutokset edellyttäisivät Mäenpään mukaan valtioneuvoston piirissä toteutettavaa valmistelua.

Professori Tuomas Mylly toteaa lausunnossaan, että HE 43/2022 vp vaikuttaisi perustuvan käsitteelliseen epäselvyyteen edelleen lähettämisen suhteesta yleisölle välittämistä koskevaan yksinoikeuteen. Esityksessä torjutaan lisäksi yksilöllinen sopiminen ohjelmaoikeuksista, joka on kyseenalaista elinkeinonharjoittamisen vapauden ja omaisuudensuojan näkökulmasta. Edelleen Mylly toteaa, että HE:n perusteella rajanveto alkuperäisen ja edelleen lähettämisen välillä jää aiempaa epäselvemmäksi ja että sääntelyä olisi perusteltua täsmentää näiltä osin. Mylly käsittelee laajasti EU-tuomioistuimen yleisölle välittämiseen ja edelleenlähettämiseen liittyvää oikeuskäytäntöä. Unionin oikeuskäytännön mukaisesti edelleen välittäminen yleisölle toteutuu ainoastaan siinä tapauksessa, että kyseessä on uusi yleisö. Mylly viittaa lausunnossaan myös EU:n tuomioistuimen AKM-asiaan (C-138/16), jonka mukaan kyse ei ole uudesta yleisöstä kun oikeudenhaltijat luovuttavat oikeudet lähettäjäyritykselle tietoisena siitä, että lähettäjäyrityksen lähetysten vastaanottajina voivat olla kaikki yhden valtion alueella olevat henkilöt, vaikka yleisölle välittäminen tapahtuisi useammalla eri jakelutavalla, esimerkiksi myös kaapeliverkon välityksellä. Professori Mylly lausuu Suomessa TV-ohjelmasignaaleja jakelevien kaapelioperaattoreiden katsovan osallistuvansa alkuperäiseen yleisölle välittämiseen yhdessä lähetystoiminnan harjoittajien kanssa, kun kaapelioperaattorit jakavat vapaasti saatavia kotimaisia televisiolähetyksiä. Tällöin lähetystoiminnan harjoittajien maksamat tekijänoikeuskorvaukset olisivat riittävät Myllyn lausunnon mukaan.

Professori Tuomas Ojanen toteaa, että lakiehdotuksen 25 h §:ää ehdotetaan muutettavaksi, jotta se vastaisi verkkolähetysdirektiviin vaatimuksia, joista tärkein on esityksen mukaan se, että sääntelyn tulee olla neutraalia edelleen lähettämisessä käytettyyn tekniikkaan nähden. Professori Ojanen toteaa, ettei hänellä ole olennaista huomauttamista esityksessä lakiehdotuksen 25 h §:stä todettuun sen paremmin perustuslain kuin EU-oikeuden kannalta.

LVM:n vastaus: Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy **professori Tuorin** näkemykseen siitä, että vaikka hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutoksia siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen tekijänoikeuskorvausta koskevaan 25 i §:ään, liittyy mainittu pykälä kuitenkin esityksessä muutettavaksi ehdotettuun edelleenlähettämistä koskevaan 25 h §:ään. Edelleen LVM yhtyy Tuorin näkemykseen siitä, että siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen jakelu ei ole automaattisesti edelleenlähettämistä. Professori Tuorin esittämästä 25 i §:n ongelmallisuudesta LVM toteaa, että 25 i §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on selvennetty, että lähettäjäyritys voi hankkia Suomen alueelle kaikille jakeluteille tekijänoikeudet. Kyse ei ole edelleen lähettämisestä, jos lähettäjäyrityksen toimeksiannosta ohjelmistot siirretään koteihin verkkopalvelun tarjoajan toimesta.[1] Selvyyden vuoksi LVM toteaa edelleen, että siirtovelvoitteen piiriin kuuluvat ainoastaan Yleisradion julkisen palvelun ohjelmistot. Yleisradion tulee Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:n mukaisesti tuoda julkisen palvelun ohjelmisto jokaisen

[1] HE 305/2014 vp, s. 11

saataville yhtäläisin ehdoin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Yleisradion julkisen palvelun ohjelmistoon hankkimien tekijänoikeuksien tulee kattaa kaikki kotitaloudet. Siten siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen jakelu, samoin kuin vapaasti vastaanotettavien kotimaisten kanavien jakelu kaapeliverkossa, on alkuperäisä lähettämistä silloin, kun jakelu tapahtuu lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla. Televisio- ja radio-ohjelmistojen jakelu voi olla edelleen lähettämistä vain siinä tapauksessa, että on olemassa alkuperäinen lähetys, jolla ohjelmistot on jo saatettu yleisön saataviin tekijänoikeuslain 2 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Edelleen LVM toteaa, samoin kuin **professorit Tuori ja Mylly**, että oikeustilan selventämiseksi olisi tärkeää, että tekijänoikeuslaissa täsmennettäisiin alkuperäisen ja edelleen lähettämisen käsitteitä. Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy myös **professori Mäenpään** näkemykseen siitä, että lakiesityksen 25 h §:n täydentäminen edelleen lähettämisen määritelmällä varmistaisi säännöksen soveltamisen ennakoitavuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy **professori Weckströmin** näkemykseen siitä, että tekijänoikeusdirektiivin edellyttämä teknologianeutraalisuusperiaatteen täytäntöönpano tekijäoikeuslain 25 h §:ssä on välttämätöntä.

LVM yhtyy **professori Myllyn** lausunnossa esittämiin huomioihin siitä, että edelleen lähettäminen yleisölle edellyttää sitä, että kyse on uudesta yleisöstä. Niin ikään LVM yhtyy Myllyn näkemykseen siitä, että kun kaapelioperaattorit osallistuvat vapaasti vastaanotettavien televisiokanavien alkuperäiseen yleisölle välittämiseen lähettäjäyritysten kanssa, on tekijänoikeuksista maksettu lähettäjäyrityksen toimesta asianmukaisesti korvaukset. LVM yhtyy myös professori Myllyn näkemykseen suoran sopimisen ensisijaisuudesta.

Siirtovelvoite

Professori Kaarlo Tuori lausuu pelkästään kaapelioperaattoreja koskevan siirtovelvoitteen olevan perustuslain 6 §:n mukaisen yhdenvertaisuuden periaatteen kannalta ongelmallinen. Edelleen professori Tuori toteaa siirtovelvoitesääntelyn olevan ongelmallista tekijänoikeuslain 25 i §:ssä säädetyn kaapelioperaattoreita koskevan korvausvelvollisuuden takia. Tuori kuitenkin toteaa, että 25 i §:n mukainen siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen edelleen lähettämistä koskeva tekijänoikeuskorvaus on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 64/2014 vp). Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan korvausta puolsivat ”tekijänoikeuden haltijoiden tekijänoikeuteen perustuvat varallisuusoikeudelliset intressit, jotka myös saavat suojaa perustuslain omaisuudensuojasääntelyn kautta”.

Niin ikään **professori Tuomas Mylly** toteaa lausunnossaan, että teledirektiivi *(direktiivi eurooppalaisesta sähköisen viestinnän säännöstöstä, EU 2018/1972)* mahdollistaa korvauksen maksamisen kaapelioperaattoreille siirtovelvoitteen toteuttamisesta. Korvauksesta ei kuitenkaan ole Suomessa säädetty. Tällöin on Myllyn näkemyksen mukaan suhteellisuusperiaatteen vastaista rasittaa kaapelioperaattoreita tekijänoikeusmaksuilla siirtovelvoitteen alaisen, omaisuudensuojaa rajoittavan velvoitteen toteuttamisesta.

Professori Tuomas Ojanen viittaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL (58/2022 vp), jossa muun muassa todetaan valiokunnan käsityksen olevan, että sääntelyssä voi myös olla perustuslainkin kannalta merkityksellisiä muutostarpeita. Professori Ojanen kuitenkin toteaa, että täydentävässä hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutoksia lakiehdotuksen 25 h §:ään. Tekijänoikeuslain 25 i §:ssä tarkoitettu jakeluvelvoite ei esityksen mukaan kuulu nyt täytöönnpantavien direktiivien alaan ja sen tarkastelu on näin ollen jätetty myöhempään ajankohtaan.

Professori Päivi Korpisaari viittaa edelläkin mainittuun perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 58/2022 vp) ja yhtyy valiokunnan esittämään kantaan siitä, että jakeluvelvoitetta koskevaa lainsäädäntöä olisi tarkasteltava ja tehtävä mahdollisesti tarvittavat lainsäädännön muutosehdotukset. Lisäksi Korpisaari käy läpi perustuslakivaliokunnan siirtovelvoitteeseen liittyvää lausuntokäytäntöä läpi.

LVM:n vastaus: Vaikka professorien Tuori ja Mylly esiin nostama kysymys sähköisen viestinnän palvelulain 227 §:ssä säädetyn siirtovelvoitteen kohtuullisuudesta ei suoraan liity nyt valiokunnan käsiteltävänä olevaan asiaan, eli tekijänoikeuslakiin, lausuu LVM asiasta kuitenkin kunnioittavasti seuraavaa:

Siirtovelvoitesääntely perustuu EU:n teledirektiiviin, jonka 114 artiklan mukaan siirtovelvoitteiden on oltava kohtuullisia, oikeasuhtaisia ja avoimia. Siirtovelvollisuuksia voidaan asettaa, jos merkittävä määrä kyseisten verkkojen ja palvelujen loppukäyttäjistä käyttää niitä pääasiallisena keinonaan vastaanottaa radio- ja tv-ohjelmistoja. Siirtovelvoitteiden on myös oltava välttämättömiä selkeästi määritetyn yleisen edun mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Teledirektiivin mukaan siirtovelvollisuuksia on tarkasteltava säännöllisin väliajoin vähintään 5 vuoden välein. LVM on kesällä 2022 julkaistussa arviomuistiossa arvioinut siirtovelvoitteen ajantasaisuutta ja kohtuullisuutta, ja päätynyt arviossaan siihen, että televisio-ohjelmistojen siirtovelvoite on edelleen ajankohtainen ja täyttää teledirektiivin edellytykset. Siirtovelvoitesääntelyä on myös arvioitu useasti perustuslakivaliokunnassa 2000-luvun aikana. Selvyyden vuoksi LVM toteaa, että ministeriöllä on ollut käytössään arvioinnin aikana professori Tuorin FiCom ry:lle keväällä 2022 antama lausunto, joka on sisällöltään monilta osin valiokunnan saamaa asiantuntijalausuntoa vastaava.

Professori Myllyn lausunnossa toteamalla tavalla teledirektiivi mahdollistaa korvauksen maksamisen kaapelioperaattoreille siirtovelvoitteen toteuttamisesta. Kansallisesti korvauksesta ei ole kuitenkaan säädetty. Tekijänoikeuskorvauksiin liittyvän kuluriskin ja sen kohtuullisuuden osalta liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että 25 i §:n mukainen tekijänoikeuskorvaus siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen edelleen lähettämisestä on säädetty perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 64/2014 vp). Vuoden 2014 jälkeen siirtovelvoitteen ala on supistunut 6 televisiokanavasta nykyiseen 3 kanavaan. Siten 25 i § puuttuu nykyisin lievemmin teleyritysten omaisuudensuojaan kuin sen säätämisen aikaan vuonna 2014.

Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti arvioinut siirtovelvoitetta koskevia säännöksiä omaisuudensuojan rajoituksina. Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut siirtovelvoitteesta säätämiselle olevan valtiosääntöoikeudelliselta kannalta hyväksyttävät sananvapauden turvaamiseen liittyvät perusteet ja valiokunta on pitänyt siirtovelvollisuutta myös omaisuuden käyttörajoitukselta edellytettävän suhteellisuusvaatimuksen mukaisena.[2] Edelleen valiokunta on katsonut, että siirtovelvollisuus ei ole kaapelitelevisioverkossa toimiville teleyrityksille luonteeltaan uusi eikä uudentyyppinen velvoite, ja että nämä yritykset ovat toiminnassaan voineet ottaa huomioon siirtovelvollisuuden aiheuttamat kustannukset.[3]

Toisaalta perustuslakivaliokunta on arvioinut vakiintuneesti siirtovelvoitesääntelyä myös sananvapauden kannalta.[4] Valiokunta on muun muassa pitänyt sananvapauden toteutumiseen liittyvän viestinnän monipuolisuuden ja moniarvoisuuden näkökulmasta tärkeänä turvata televisio- ja radiotoiminnan harjoittajien pääsy kaapeliverkkoon.[5] Valiokunta on edelleen todennut, että tärkeää on varmistaa, että myös kaapeliverkkoon kuuluvissa kotitalouksissa asuvat pääsevät tosiasiallisestikin

[2] PeVL 61/2002 vp, s. 4—5, myös PeVL 7/2005 vp, s. 6 ja PeVL 27/2010 vp s. 2.
[3] PeVL 19/2007 vp, s. 2, myös PeVL 61/2002 vp, s. 4—5.
[4] PeVL 61/2002 vp, s. 5, PeVL 19/2007 vp, s. 2—3, PevL 27/2010 vp, s. 2, PeVL 64/2014 vp, s. 3.
[5] PeVL 19/2007 vp, s. 3.

osallisiksi riittävän monipuolisesta ja moniarvoisesta ohjelmistotarjonnasta ilman kohtuuttomia lisäkustannuksia.[6] Erityisesti julkisen palvelun sisältöjen saatavuutta on pidetty vakiintuneesti sananvapauden toteutumisen vähimmäisedellytyksenä.

Televisio-ohjelmistojen jakelun osalta on huomattava, että vuonna 2020 54% kotitalouksista vastaanotti lähetykset kaapelitelevisioverkon kautta ja kaapelitelevisioliittymien osuus on kasvanut vuosien 2016-2020 aikana kahdella prosenttiyksiköllä. Kotitaloudella voi olla useita eri television vastaanottotapoja käytössä samanaikaisesti ja televisiota voidaan katsella myös useilla eri laitteilla kuten tietokoneilla, tableteilla ja matkapuhelimella perinteisen televisiovastaanottimen lisäksi. Televisiosisältöjen vastaanottaminen pelkästään perinteisesti antennin ja kaapelin kautta on kuitenkin yhä yleistä. Televisiosisältöjä vastaanottaa ainoastaan kaapeliverkon kautta noin 40% kotitalouksista.[7]

Selvyyden vuoksi LVM korostaa, että sähköisen viestinnän palvelulain 227 §:ssä ei oteta kantaa siirtovelvoitteen tekijänoikeudelliseen luonteeseen, vaan sääntely on tältä osin neutraalia. Siirtovelvoitteen alaisten ohjelmistojen jakeluun liittyvistä tekijänoikeudellisista seikoista säädetään ainoastaan tekijänoikeuslaissa.

Muut lausunnoissa esitetyt huomiot

Professorit Korpisaari, Mylly, Mäenpää, Ojanen ja **Weckström** ottivat lausunnoissaan myös kantaa verkkosisällönjakopalveluita koskevaan sääntelyyn (erityisesti 6 a luku) sekä 13 b §:ään. Professoreista **Tuomas Mylly** kiinnitti huomiota laajemmin myös opetusta koskevan poikkeuksen sääntelyyn (14 § ja 14 a §).

LVM:n vastaus: Liikenne- ja viestintäministeriö yleisesti toteaa, että 6 a luvun sääntelyä voidaan pitää tarpeellisena DSM-direktiivin täytäntöönpanemiseksi, kuten myös **professori Ojanen** toteaa lausunnossaan. LVM ei kuitenkaan osaa ottaa tarkemmin kantaa tämän sääntelyn edellyttämiin reunaehtoihin tai perusoikeuksien tasapainoon.

Muut lausunnonantajat:

25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

Useat lausunnonantajat esittävät näkemykseen siitä, että edelleen lähettämistä koskeva 25 h § uhkaa jättää epäselväksi sen, mikä toiminta on edelleen lähettämistä ja katsovat, että määritelmää tulisi tarkentaa (**FiCom, Medialiitto, RadioMedia, Keskuskauppakamari, Kiinteistöliitto, APFI, Yleisradio, Sanoma, MTV, DNA, Elisa, Telia, Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta sekä Liikenne- ja viestintävirasto**). Niin ikään **Digita** toteaa lausunnossaan, että lainsäädännön uudistamisen keskiössä pitäisi olla se, ettei kotimaisen TV-toiminnan toimivuus ja nykytilanne vaarantuisi tekijänoikeuslain epävarman tulkinnan ja riskien vuoksi ja että kotitaloudet Suomessa ovat tyypillisesti ainoastaan yhden jakelukanavan piirissä ja näin ollen TV-kanavien jakelu on mahdollistettava niissä muodoissa, missä kotitaloudet sen voivat vastaanottaa.

Niin ikään lausunnonantajista **FiCom, Medialiitto, Kauppakamari, APFI, Tekijänoikeuksien käyttäjien neuvottelukunta, DNA**, **Telia**, **MTV, Sanoma** tuovat esiin, että suoran sopimisen ensisijaisuus niissä tilanteissa, joissa suora sopiminen osapuolten välillä on mahdollista, tulisi varmistaa.

[6] PeVL 27/2010 vp. s. 2—3.
[7] Liikenne- ja viestintäministeriön arviomuistio televisio- ja radio-ohjelmien siirtovelvoitteesta, 16.6.2022, s. 15.

Toisaalta lausunnonantajista **Kopiosto**, **Teosto** sekä **Näyttelijäliitto** pitävät verkkolähetysdirektiivin hallituksen esityksen mukaista kansallista täytäntöönpanoa oikeana ja selvänä. **Kopiosto** ja **Näyttelijäliitto** esittävät niin ikään lausunnoissaan näkökulman siitä, että kaapelioperaattoreiden toteuttama ohjelmistojen jakelu olisi aina edelleen lähettämistä.

LVM:n vastaus: Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että kansallisessa lainsäädännössä on tärkeää huomioida kansalliset ominaispiirteet. Suomalaisesta tv-markkinasta on huomattava, että Suomessa vapaasti vastaanotettavien kotimaisten tv-kanavien rooli on merkittävä. Toisaalta on huomattava, että tv-kanavien jakelu tapahtuu lähes poikkeuksetta jakeluverkkoyhtiöiden toimesta. Vapaasti vastaanotettavien kotimaisten kanavien osalta ohjelmisto on kansalaisten katsottavissa maksutta ja ilman sopimusta jakeluverkkoyhtiön kanssa jakelutavasta riippumatta. Siten kansallista markkinatilannetta ei voida verrata suoraan moniin EU-maihin, joissa vapaasti vastaanotettavilla kanavilla ei ole yhtä merkittävää asemaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön käsityksen mukaan jakelun teknisissä toteutustavoissa ei ole sellaisia eroja, joiden perusteella jakeluteiden erilainen tekijänoikeudellinen kohtelu olisi perusteltua. Olennaista ei ole jakelussa käytetty tekniikka vaan toiminnan luonne. Tältä osin LVM viittaa myös markkinaoikeuden ratkaisuun MAO:285/19, jossa markkinaoikeus toteaa, että tekijänoikeuslainsäädännön mukaisesti edelleen lähettämisen tulee kohdistua johonkin alkuperäiseen, yleisön suoraan vastaanotettavaksi tarkoitettuun lähetykseen ja että muiden rinnakkaisten televisiolähetysten olemassaolo tai esimerkiksi niiden ohjelmasisällön samankaltaisuus ei voi vaikuttaa kaapeliverkossa tapahtuvan televisiolähetyksen siirtämisen tekijänoikeudelliseen arviointiin (kappaleet 41-42).

Suomessa vapaasti vastaanotettaviin televisiokanaviin liittyvät tekijänoikeudet hankitaan televisioyhtiön toimesta koko Suomen alueelle. Televisio-ohjelmistojen vastaanotto on jakautunut siten, että suurin osa suomalaisista (v. 2020 54 %) vastaanottaa ohjelmiston kaapeliverkon välityksellä. Yksittäisen kansalaisen näkökulmasta väliä ei ole sillä, mitä jakelutietä pitkin vapaasti vastaanotettavien kanavien vastaanotto tapahtuu. Sananvapauden kannalta on olennaista, että kotitalouksilla on jatkossakin pääsy maksuttomaan ja kattavaan televisio-ohjelmistoon jakelutavasta riippumatta.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa edelleen, että tekijänoikeuslainsäädäntöä arvioitaessa on sananvapauden lisäksi huomioitava myös tekijänoikeuden haltijoiden omaisuudensuoja. Tältä osin LVM huomioi, että mikäli alkuperäinen lähettäjäyritys on hankkinut tv-kanaviensa sisältöön esitysoikeudet koko Suomen alueelle ja yleisölle, ovat oikeudenhaltijat saaneet jo maksun sisältöjen käytöstä.

Suoran sopimisen ensisijaisuuden osalta LVM toteaa, että ministeriön käsityksen mukaan hallituksen esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa Suomen televisiojakelumarkkinan nykytilaa, ja siten suoran sopimisen tulisi olla ensisijainen toimintatapa jatkossakin nykyisenlaisesti.

Ylitarkastaja Roosa Patrakka
Erityisasiantuntija Sirpa Sillstén

Liite: **Säädösmuutosehdotukset**

LIITE: Liikenne- ja viestintäministeriön säädösmuutosehdotukset (muutokset punaisella):

HE:n muotoilu	**Vastineen muotoilu**
25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen Radio- tai televisiolähetykseen sisältyvän teoksen saa lähetystä muuttamatta sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. Sillä tavalla, jolla edelleenlähetyksen toteuttava osapuoli saa ohjelmasignaalin lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten, ei ole merkitystä. Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta lähetykseen sisältyvän teoksen edelleen lähettämiseen, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen edelleen lähettämiseen sille lähettäjäyritykselle, jonka lähetystä edelleenlähettäminen koskee. Edellä 1 momentissa tarkoitettua edelleen lähettämistä ja 2 momentissa tarkoitettujen teosten edelleen lähettämistä koskevat luvat on myönnettävä samanaikaisesti. Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan alkuperäiseen radio- tai televisiolähetykseen riippumatta siitä, mistä valtiosta lähetys on peräisin.	*25 h § Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen* Radio- tai televisiolähetykseen sisältyvän teoksen saa, lähetystä muuttamatta sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. Edelleenlähettämisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa lähetys toteutetaan muun osapuolen kuin alkuperäisen lähettäjän toimesta tai tämän valvonnassa ja vastuulla riippumatta siitä, millä teknisellä keinolla ohjelmasignaali on vastaanotettu edelleenlähettämistä varten. Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta lähetykseen sisältyvän teoksen edelleen lähettämiseen, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen edelleen lähettämiseen sille lähettäjäyritykselle, jonka lähetystä edelleenlähettäminen koskee. Edellä 1 momentissa tarkoitettua edelleen lähettämistä ja 2 momentissa tarkoitettujen teosten edelleen lähettämistä koskevat luvat on myönnettävä samanaikaisesti. Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan radio- tai televisiolähetykseen vain, jos lähetys on peräisin muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta.